

**การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**

The Development of Active Reading Instruction Model to Enhance Active Reading
and Creative Writing Abilities of Secondary School Students

Corresponding author¹,
Sakda_ND@hotmail.com¹

ศักดิ์ดา เปลี้นเดชา¹, กิตติชัย สุธาสิโนบล²,
ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ³ และ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลัง (one group pretest – posttest design) มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อพัฒนาและศึกษา ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก (Research: R₁) จากเอกสารงานวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและการหา ประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก (Development: D₁) จากการประเมินความสอดคล้อง (IOC) และการ ประเมินความเหมาะสมด้วยแบบประเมินมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับจากผู้เชี่ยวชาญ และการหาประสิทธิภาพตาม เกณฑ์ 80/80 ขั้นตอนที่ 3 การใช้และการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก (Research: R₂) จาก การทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 40 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม ใช้เวลา ในการทดลอง 6 สัปดาห์ รวม 18 ชั่วโมง ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาและการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก (Development: D₂) โดยขยายผลให้ผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากการสังเกตพฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ฉบับ คือ 1) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงรุก เป็นแบบทดสอบ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น KR-20 เท่ากับ 0.83 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการ เขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบเขียนตอบ จำนวน 3 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์ แอลฟาครอนบาค เท่ากับ 0.76 การ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าเฉลี่ย (x) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การหาประสิทธิภาพรูปแบบใช้เกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80 และการหาประสิทธิผลรูปแบบโดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการเรียนรู้ใช้ค่าสถิติทดสอบที่ แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและ ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นสร้างแรงจูงใจและท้าทายความสามารถในการอ่าน 2) ขั้นกำหนดเป้าหมายและวางแผนการอ่าน 3) ขั้น การฝึกปฏิบัติการอ่านอย่างมีส่วนร่วม 4) ขั้นสะท้อนผลและการประเมินการอ่าน 5) ขั้นสร้างสรรค์ความรู้จากการอ่านสู่ การเขียนและการนำไปใช้ ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ดังนั้น ความสามารถในการอ่านเชิงรุก 83.83/89.17 และ ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 80.08/80.50

¹นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านเชิงรุกและคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้/ การอ่านเชิงรุก /การเขียนเชิงสร้างสรรค์

ABSTRACT

The purpose of this research aimed to create an instruction model to (1) enhance the active reading abilities and creative writing abilities of secondary student; (2) to study the effectiveness of the instructional model to enhance the active reading abilities and creative writing abilities of secondary school students. The sample was comprised of secondary students.

The research instrument employed in this study included the following: (1) an instruction model of active reading; (2) a checklist on inclusive students; and (3) a guidebook for teachers. The data were statistically analyzed using Frequency Distribution, Percentage, Mean (\bar{x}) and Standard Deviation (S.D)t-test dependent, content analysis.

The findings of this study were as follows: A model of instruction to enhance the active reading abilities and creative writing abilities of secondary school students with an IOC of 1.00; a learning model and guidebook for teachers for the inclusive active reading abilities and creative writing abilities, with a significant difference of 0.01; a validity of the guidebook for teachers with an IOC of 1.00 and a specific learning model for inclusive students and their active reading and creative writing improvements. As a result of the effectiveness of the research instrument led to the implementation of a model to enhance secondary school students through the active reading process, according to the first hypothesis of the study was rate at a good level. The effectiveness of model to enhance active reading abilities and creative writing abilities among secondary students were as follows. The abilities of secondary school students regarding the implementation of a model to enhance active reading ability and creative writing ability were rated at higher level. The model appropriateness obtained from the application of model to enhance the active reading abilities and finally, the creative writing abilities of secondary school students was rated at a good level.

Keywords : Instruction model / Active reading / Creative writing

บทนำ

การอ่านและการเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ การอ่านและการเขียนทำให้เกิดคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคุณภาพผู้เรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือทุนมนุษย์ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศในการแข่งขันในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศไทยให้ความสำคัญใน

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศมุ่งพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของ คนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถสมรรถนะและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและ การพัฒนาประเทศ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 79-80) สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา (2559, น.26) ได้เสนอกรอบนโยบายและทิศทางการจัดการศึกษาไทยด้านการอ่านโดยมุ่งเน้น การส่งเสริมและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เพิ่มทักษะการใช้ภาษาไทย และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งปัจจุบันประเทศไทย ได้นำกรอบแนวคิดในการพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มาจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาคนไทยให้สมบูรณ์ รองรับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ พัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมและความมั่นคงของโลกโดยใช้ยุทธศาสตร์เสริมสร้างและพัฒนา ศักยภาพทุนมนุษย์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2559, น. 4-6) ผู้สอนจึงต้องปรับวิธีการจัดการ เรียนรู้และผู้เรียนต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ใน ชีวิตประจำวันโดยไม่จำกัดขอบเขต สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลาตามความสนใจ ความพร้อม และ ความสามารถของผู้เรียน (Richardson, 2016, p. 124) นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ควรเน้นการนำความรู้และสามารถ ถ่ายโยงความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ๆ ได้ซึ่งการจัดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) จะช่วยให้ ผู้เรียนนำตนเองและฝึกฝนทักษะของตน การเรียนรู้จึงมีความหมายเชื่อมโยงกับบริบทภายนอกที่เป็นปัจจุบันและอนาคต ช่วยเพิ่มพูนทักษะซึ่งเป็นฐานของทักษะอื่นๆ ขยายประสบการณ์และพัฒนาความเข้าใจสิ่งที่ทำให้ลุ่มลึกขึ้น (Winthrop and McGivney, 2015, p. 46) ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 4 มาตรา 22 ที่ได้กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 36) และกล่าวถึงการจั ดกระบวนการเรียนรู้ว่าต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นรักการ อ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องจัดการเรียนรู้โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุล รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การ วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งที่ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนรู้อะไรและแหล่ง วิทยาการประเภทต่างๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 20-21) สอดคล้องกับ จุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาแกนกลางขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ สำคัญหลายประการเกิดทักษะที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะ ความสามารถในการอ่านคิดและเขียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ที่เกิดการ เรียนรู้ตลอดชีวิตจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่านการค้นคว้ามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์มี วิจารณญาณและมีความคิดสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 14-20)

การอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการสื่อสารประกอบด้วยการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนที่มีผู้ส่งสารถ่ายทอดความรู้ ความคิดและประสบการณ์ต่างๆ ของผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารโดยผ่านการเขียนเป็นตัวสื่อ เมื่อผู้รับสารต้องการรับรู้สิ่งต่างๆ ในสารก็ต้องอ่านสารนั้น การอ่านจึงเป็นกระบวนการรับสารผ่านกระบวนการรับรู้ทางสายตา ส่วนการเขียนเป็นกระบวนการส่งผ่านอักษรในรูปแบบของภาษาที่ทำให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารเข้าใจกัน (ประดับ จันทร์สุข, 2552, น. 11) การอ่านเป็นกระบวนการรับสารที่ผู้อ่านต้องจัดข้อมูลอย่างเป็นระบบและสร้างความหมายต่อสิ่งที่อ่านว่าเกี่ยวข้องกับอะไร (ความเข้าใจ) ประเมินใจความสำคัญของสิ่งที่อ่านและแยกข้อเท็จจริงและความคิดเห็น ส่วนการเขียนเป็นกระบวนการเปลี่ยนความคิดให้เป็นภาษาสัญลักษณ์สื่อความหมายได้ ผู้เขียนต้องรู้รูปแบบการเขียน มีข้อมูล และวิธีการเขียน การอ่านและการเขียนเป็นทักษะการคิดที่ส่งเสริมกัน การพัฒนาการเขียนจึงต้องอาศัยการเพิ่มพูนข้อมูลความรู้จากการอ่าน เพื่อให้มีข้อมูลมากเพียงพอ การเขียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการอ่านด้วยกระบวนการสรุปความรู้ ความคิด การสรุป การเชื่อมโยง การทำนาย การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ความคิดเขียนออกมาเป็นข้อความสัญลักษณ์ (เฉลิมลาภ ทองอาจ, 2555, น.3-9) การอ่านและการเขียนเป็นกระบวนการสื่อสารสองทางระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน การอ่านคู่กับการเขียนเนื่องจากผู้อ่านได้รับข้อมูลจากงานเขียนและผู้เขียนก่อนเขียนก็ต้องได้รับข้อมูลจากการอ่านเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนอาจเขียนเพื่อถ่ายทอดให้ผู้อื่นอ่านหรือเขียนเพื่อให้ตนเองอ่านก็ได้ ผู้อ่านอาจไม่ใช่ผู้เขียนแต่ผู้เขียนต้องเป็นนักอ่าน มิฉะนั้นความรู้และความคิดจะไม่กว้างขวางลึกซึ้งหรือไม่ถูกต้องการอ่านและการเขียนจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง (ปรีชา ช้างขวัญยืน, 2560, น. 4-5) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้การอ่านและการเขียนจึงต้องมีความสัมพันธ์กันในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจึงต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการอ่านและความสามารถในการเขียนทำให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดจากการอ่านและใช้กระบวนการอ่านและกระบวนการเขียนในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความรู้ที่กว้างขวางและลุ่มลึก

สภาพและบริบทปัญหาด้านการอ่านและการเขียนของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่าผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ความสามารถในการคิด ความสามารถในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน เป็นต้น จากผลการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560, น. 69-73) พบว่าการจัดการศึกษาของไทยด้านการอ่านและเขียนอยู่ในระดับต่ำอันเนื่องมาจากข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ คนไทยส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ แม้ว่าการใช้อินเทอร์เน็ตจะเพิ่มขึ้นแต่ส่วนใหญ่ไม่ใช้อ่านเพื่อหาความรู้ อัตราการอ่านเฉลี่ยของคนไทยอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ผลการทดสอบวัดผลทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) จากสำนักทดสอบทางการศึกษา ปีการศึกษา 2558-2560 (2560, น. 8) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบ สาระที่ 1 การอ่านและสาระที่ 2 การเขียน มีผลคะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่ไม่ผ่านร้อยละ 50 ดังนี้ สาระการอ่าน ปีการศึกษา 2558 ได้คะแนนเฉลี่ย 45.4 สาระการเขียนปีการศึกษา 2558 ได้คะแนนเฉลี่ย 45.82 สาระการอ่าน ปีการศึกษา 2559 ได้คะแนนเฉลี่ย 45.78 สาระการเขียน ปีการศึกษา 2558 ได้คะแนนเฉลี่ย 41.19 สาระการอ่าน ปีการศึกษา 2560 ได้คะแนนเฉลี่ย 52.55 สาระการเขียน ปีการศึกษา 2560 ได้คะแนนเฉลี่ย 49.04 และผลการทดสอบระดับนานาชาติโดยสถาบันการศึกษานานาชาติ (International Institute of Management Development: IMD) และโครงการประเมินผลผู้เรียนนานาชาติ (Program for International Student Assessment:PISA) ด้านการอ่านในปี ค.ศ.2015 พบว่า คุณภาพการศึกษาของเยาวชนไทยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน หรือมีคะแนนสอบต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยโดยเฉพาะผลของการศึกษาเกี่ยวกับการอ่านและการเขียนของผู้เรียนไทยมีประเด็นที่

สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนไทยมีจุดอ่อนในเรื่องดังกล่าว การศึกษาไทยอยู่ในอันดับที่ 48 จาก 61 ประเทศ ด้านการอ่านในปี ค.ศ.2015 พบว่า ผู้เรียนไทยอยู่ในลำดับที่ 48 จาก 65 ประเทศ และมีผู้เรียนที่มีสมรรถนะการอ่านไม่ถึงระดับพื้นฐาน ร้อยละ 33 ผลการประเมินด้านการเรียนรู้การอ่านผู้เรียนไทยตอบคำถามด้านการรู้เรื่องการอ่านผิดร้อยละ 52.4 และตอบ ถูกร้อยละ 43.5 จากการวิเคราะห์จำนวนผู้เรียนที่ตอบถูกพบว่าผู้เรียนไทยตอบถูกจากข้อสอบแบบเลือกตอบมากที่สุด (ร้อยละ54.3) และตอบถูกจากข้อสอบแบบเลือกตอบเชิงซ้อนน้อยที่สุด (ร้อยละ 26.5) ตอบถูกจากข้อสอบวัดสมรรถนะ ด้านเข้าถึงและค้นคืนสาระมากที่สุด (ร้อยละ49.5) และตอบถูกจากข้อสอบวัดสมรรถนะด้านสะท้อนและประเมินน้อยที่สุด (ร้อยละ39.7) ตอบถูกจากข้อสอบการอ่านเนื้อเรื่องที่มีลักษณะต่อเนื่องได้มากที่สุด (ร้อยละ44.4) และทำข้อสอบที่มี เนื้อเรื่องเป็นลักษณะเนื้อเรื่องแบบผสมได้น้อยที่สุด (ร้อยละ36.6) ตอบถูกจากข้อสอบที่มีบริบทเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวมากที่สุด (44.3) และตอบถูกข้อสอบที่มีบริบทด้านสาธารณชนน้อยที่สุด (ร้อยละ36.6) และร้อยละจากวิเคราะห์การประเมิน PISA 2015 พบว่าผู้เรียนที่สอบได้คะแนนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมีจุดอ่อนด้านการอ่านทั้งสองกลุ่ม และที่สำคัญการอ่านมี ค่าสหสัมพันธ์กับคณิตศาสตร์สูงมาก (0.79 ใน PISA 2009 และ0.80ใน PISA 2015) และค่าสหสัมพันธ์ใกล้เคียงกับ วิทยาศาสตร์ เมื่อคุณภาพการอ่านต่ำ จึงทำให้วิชาอื่นมีคะแนนต่ำไปด้วย การจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องเร่งปรับปรุง ยกระดับคุณภาพการอ่านของผู้เรียน (สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกระทรวงศึกษาธิการ, 2556, น. 6) สอดคล้องกับผลวิจัยของ ธัญมาส ต้นเสถียร (2544, น. 4) ได้ศึกษาปัญหาของผู้เรียนด้านการอ่านพบว่าผู้เรียนอ่านเรื่อง แล้วไม่เข้าใจเนื้อเรื่องสรุปสาระสำคัญของเรื่องไม่ได้ ไม่สามารถแยกข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และไม่สามารถ แยกใจความสำคัญหลักกับใจความสำคัญรองได้ รวมทั้งไม่รู้วิธีการอ่านที่ถูกต้อง นอกจากนี้ปัญหาด้านผู้สอนในการ จัดการเรียนรู้การอ่านและการเขียนจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้การอ่านและ การเขียนพบว่าส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการสอนและการฝึกทักษะการอ่านและการเรียนโดยใช้หลักสูตรสื่อ กิจกรรมที่พัฒนาอย่างสำเร็จรูป ได้แก่ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการอ่าน การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน การใช้เทคนิค การสอนแบบต่างๆในการพัฒนาการอ่าน เป็นต้น โดยอาศัยหลักทฤษฎีพื้นฐานเพียงอย่างเดียว ขาดความยืดหยุ่นในการ นำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้การอ่านและการเขียน ได้แก่ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ความสามารถในการอ่านและเขียนของผู้เรียน หลักสูตรที่มีตัวชี้วัด ชับซ้อนยากต่อการจัดการเรียนรู้ทำให้การจัดการเรียนรู้ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการสนทนากลุ่มสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 (2552, น. 1) พบว่าผู้สอนบางส่วนไม่เปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีผู้สอน เป็นศูนย์กลางเน้นการบรรยายและอธิบาย ขาดเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) ผู้สอน ไม่เห็นความสำคัญของการเตรียมการสอน 2) ผู้สอนไม่ใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ 3) ผู้สอนขาดวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วม 4) ผู้สอนไม่พยายามค้นหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆหรือจากผู้สอนต้นแบบ นอกจากนี้ รายงาน ผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโครงการติดตามและประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนำร่อง และโรงเรียนในเครือข่ายจากการสอบถามผู้บริหารและผู้สอน จำนวน 824 คน พบว่าสภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนที่ เป็นปัญหาสำคัญตามลำดับดังนี้ 1) ผู้สอนขาดความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และไม่มีเชื่อมั่นในการ จัดการเรียนรู้ร้อยละ 40.79 2) ผู้สอนมีภาระงานมากส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ขาดประสิทธิภาพร้อยละ 24.03 3) ผู้สอน บางส่วนไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ยังคงเน้นการสอนแบบบรรยายร้อยละ 10.08 (กรมวิชากร, 2546, น. 26-29)

จากการสำรวจรายงานการวิจัยของนักวิจัยทั้งไทยและต่างประเทศพบว่าการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถ ในการอ่านและความสามารถในการเขียนที่ผ่านมายึดหลักทฤษฎีหรือใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว เช่น ชุดกิจกรรม แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน เอกสารประกอบการสอน เป็นต้น และไม่สอดคล้องกับบริบทของการ

เรียนรู้ปัจจุบันจึงทำให้การจัดการเรียนรู้การอ่านและการเขียนไม่สมบูรณ์สอดคล้องกับการนำไปใช้จริงส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การอ่านในบริบทปัจจุบันคือรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และทฤษฎีการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีพุทธินิยม (Cognitivism) ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanism) ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) และการตรวจสอบคุณภาพตามกระบวนการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงรุกซึ่งเป็นการอ่านขั้นสูงและมีความหมายต่อผู้เรียน ใช้เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะที่ประเทศต้องการ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีทางเลือกในการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Many Choice) และเรียนรู้อย่างมีความสุขสามารถเชื่อมโยงความรู้ระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เดิมได้อย่างมีความหมายต่อตัวผู้เรียน ผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือและคอยอำนวยความสะดวกนอกจากนี้ผู้เรียนควรต้องมีการเรียนรู้จากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกัน (Social value) เน้นการปฏิบัติเน้นกระบวนการคิดขั้นสูงใช้ข้อมูลสะท้อนกลับจากการเรียนรู้ในการพัฒนาองค์ความรู้ ผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำงานของสมองในบริบทและสภาพปัญหาที่ท้าทายให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด ลงมือปฏิบัติอย่างลุ่มลึก หลากหลายและยืดหยุ่น (Dewey, 1963, p. 136; Paper, 1991, p. 215; Fosnot, 1996, p. 24; Piaget, 1996, p. 121; Wolf, 2001, p. 28; McLeod, 2015, p. 46; Dweck, 2016, p. 112)

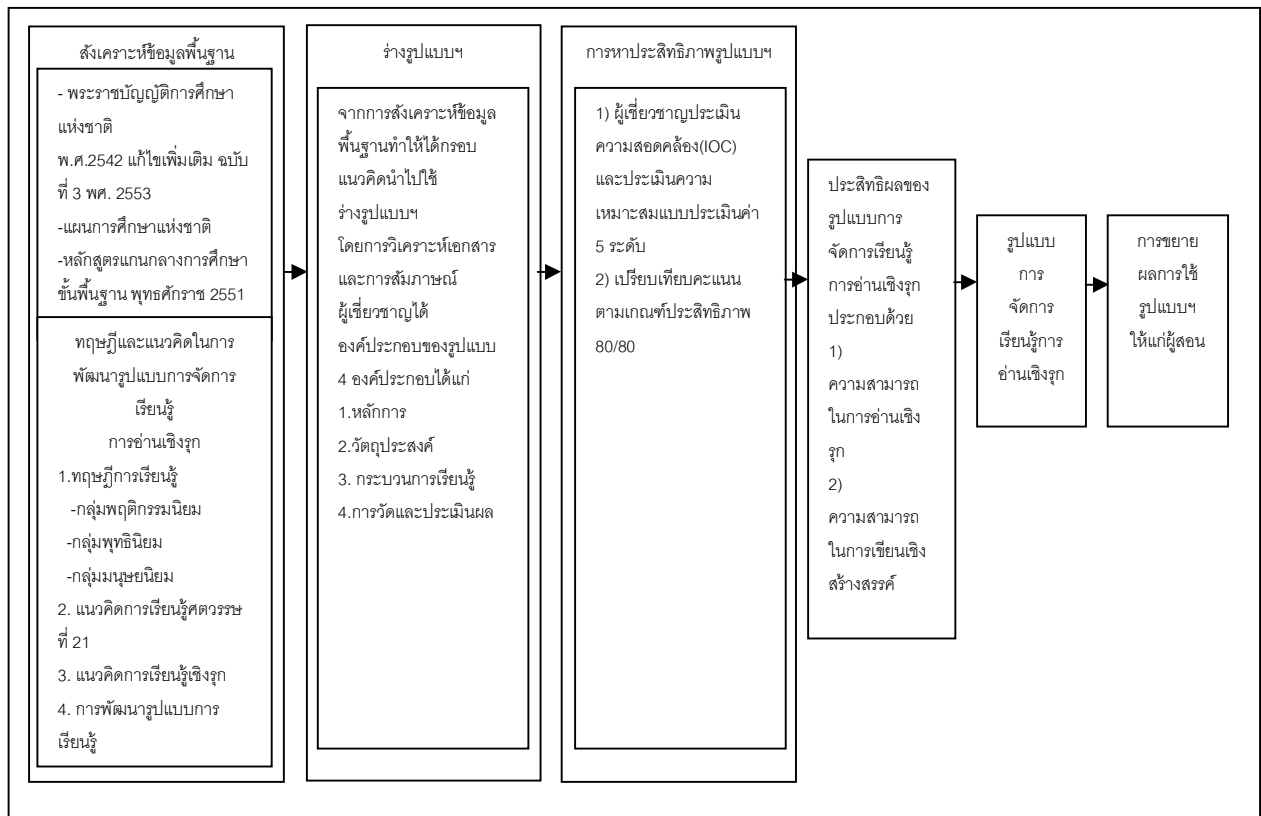
จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมา ทำให้ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าแนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกมีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ อีกทั้งยังไม่พบว่ามีทฤษฎีและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกซึ่งเป็นการสร้างองค์ความรู้ในการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะที่ประเทศต้องการเพื่อคุณภาพคนไทยในอนาคต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การเรียนรู้ในบริบทปัจจุบัน การเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 และการเรียนรู้เชิงรุก มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้ความคิด มีความสามารถในการอ่านและการเขียนซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ การที่ผู้เรียนจะมีความสามารถในการอ่านและการเขียนได้ดี โรงเรียนต้องจัดการเรียนรู้ที่สนองต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนให้แก่ผู้เรียน ซึ่งแนวคิดที่สามารถนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้การอ่านและการเขียน ได้แก่ แนวคิดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการสื่อสาร ใช้กระบวนการคิด การทำงานร่วมกับผู้อื่น (วิจารณ์ พานิช, 2555; McLeod, 2015; Dweck, 2016) สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีเป้าหมายการเรียนรู้อย่างชัดเจน (เนาวนิตย์ สงคราม, 2556; Dewey, 1963; Bonwell&Eison, 1991) เป็นไปตามทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม(Behaviorism)ที่เน้นสิ่งเร้าและการตอบสนอง มีการฝึกปฏิบัติและใช้การเสริมแรงทางบวกในการเรียนรู้ (Pavlov, 1927; Skinner, 1938; Lewin, 1947) สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism) ที่เน้นกระบวนการทางสติปัญญา การสร้างความหมายและการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมนำมาใช้แก้ปัญหา การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Bruner. 1961; Vygotsky.1962; Bloom. 1963) สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ที่เน้นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ที่เกิดจากตัวผู้เรียนและการสร้าง

บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (Maslow, 1943; Roger, 1959) ทฤษฎีการอ่าน(กระทรวงศึกษาธิการ, 2545; สุวิทย์ คำมูล, 2550; สุวัฒน์ วิวัฒน์นันท์, 2554) ทฤษฎีการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (อานวย พานิช, 2543; กระทรวงศึกษาธิการ, 2545; อัจฉรา ชีวพันธ์, 2547; ประดับ จันทร์สุขศรี, 2552) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ทีศนา แชมมณี, 2551; Dick and Carey, 1996; Joyce and Weil, 1996; Anderson, 1997; Arends, 1997) การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การผสมผสานระหว่างวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Creswell, 2005) เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกและองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก จากแนวคิด ทฤษฎีดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

จากกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยเสนอรายละเอียด ดังภาพประกอบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนบางกะปิ จำนวน 15 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 450 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางกะปิ ปีการศึกษา 2560 โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากห้องเรียนทั้งหมด 15 ห้อง เป็นหน่วยสุ่ม (Sampling Unit) ได้กลุ่มตัวอย่าง 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกประกอบด้วยความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (one group pretest – posttest design) มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก (Research: R₁) จากเอกสารงานวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและการหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก (Development: D₁) จากการประเมินความสอดคล้อง (IOC) และการประเมินความเหมาะสมด้วยแบบประเมินมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับจากผู้เชี่ยวชาญ และการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ขั้นตอนที่ 3 การใช้และการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก (Research: R₂) จากการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 40 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ รวม 18 ชั่วโมง ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาและการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก (Development: D₂) โดยขยายผลให้ผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน จากการสังเกต

พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงรุกและแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

4. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

4.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงรุก เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.45 มีค่าความเชื่อมั่น KR-20 เท่ากับ 0.83

4.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบเขียนตอบ จำนวน 3 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์ แอลฟาครอนบาค เท่ากับ 0.76

4.3 คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก 4.71

4.4 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก 4.86

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การหาประสิทธิภาพรูปแบบใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 และการหาประสิทธิผลรูปแบบโดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการเรียนรู้ในใช้ค่าสถิติทดสอบที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล ซึ่งกิจกรรมการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นสร้างแรงจูงใจและท้าทายความสามารถในการอ่าน (Motivation and Challenge Reading) 2) ขั้นกำหนดเป้าหมายและวางแผนการอ่าน (Goal and Plan Reading) 3) ขั้นการฝึกปฏิบัติการอ่านอย่างมีส่วนร่วม (Engagement and Practice Reading) 4) ขั้นสะท้อนผลและการประเมินการอ่าน (Reflection and Evaluation Reading) 5) ขั้นสร้างสรรค์ความรู้จากการอ่านสู่การเขียนและการนำไปใช้ (Creative knowledge to writing and Implementation Reading) ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นไปตามเกณฑ์ 83.83/89.17 และ 80.08/80.50 มีค่าความสอดคล้องจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ 1.00 มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก การขยายผลการใช้รูปแบบพบว่าผู้สอนมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกอยู่ในระดับดีมาก ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุขและมีผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงรุกและแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 100

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการ

อ่านเชิงรุกและคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านเชิงรุกและคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

อภิปรายผล

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกทำให้ความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบมีพื้นฐานจากทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีกลุ่มพุทธินิยม ทฤษฎีมนุษยนิยมการเรียนรู้เชิงรุกและการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 สังเคราะห์องค์ความรู้ทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกที่ผ่านการหาประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4 องค์ประกอบ ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ที่เน้นกระบวนการคิดการทำงานร่วมกันและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคมที่ปรารถนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกรอ่านและเขียนควบคู่กับการทำกิจกรรม ฝึกฝนด้วยตนเอง และร่วมมือกับผู้อื่นในการเรียนรู้ เน้นการจัดประสบการณ์ตามความถนัดของผู้เรียน การเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีโอกาสให้การแสดงความคิดเห็นทำให้เกิดความเข้าใจและการพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของทิสนา แชมมณี (2551, น. 222-223) ที่กล่าวว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องมีการจัดองค์ประกอบต่างๆ อย่างเป็นระบบ อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์ประกอบต่างๆ ต้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการและสอดคล้องกับจอยซ์และเวลล์ (Joyce and weil, 2009, p.112) ที่กล่าวว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ไม่ควรยึดมั่นในทฤษฎีหรือหลักการเพียงอย่างเดียว ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการเรียนรู้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนความคิดเห็นจากการปฏิบัติทุกขั้นตอน โดยผู้พัฒนาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นไปใช้ในแต่ละขั้นตอน ทำให้รูปแบบมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้จอยซ์และเวลล์ได้กล่าวอีกว่า การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพไปขยายผลนั้นต้องมีการตรวจสอบคุณภาพในสถานการณ์จริง แล้วนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปขยายผล สอดคล้องวิจัยของศุภวรรณ เล็กวิสัย (2539) ที่ได้พัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยกลวิธีการเรียนภาษาโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้พบว่าความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกที่พัฒนาขึ้น หลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียน โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนซึ่งอยู่ในระดับดี ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่มีมุ่งส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เกิดจากการจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้สอนทำหน้าที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามลำดับดังนี้

2.1 ขั้นสร้างแรงจูงใจและทำทายการอ่านที่ใช้กิจกรรมที่หลากหลายจูงใจให้ผู้เรียนสนใจและทำทายความสามารถเช่น การค้นหาคำศัพท์แล้วเติมคำในใบกิจกรรม การเล่นเกม การร้องเพลง การทายปัญหา เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมในขั้นนี้ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จจากการทำกิจกรรมด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยมที่ให้ความสำคัญกับการสร้างเงื่อนไขและการตอบสนองเมื่อผู้สอนจัด

ประสบการณ์ (Pavlov, 1927) หรือมอบสิ่งเร้าแก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและท้าทายความสามารถ (Skinner, 1938) เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้

2.2 ขั้นวางแผนและเป้าหมายการอ่าน การวางแผนสำรวจตรวจสอบและแก้ปัญหาการอ่านและการเขียนของตนเอง การวางแผนในการประเมินผลงาน การทำงานกลุ่ม การร่วมอภิปรายการพิจารณา ไตร่ตรองผลงานของตนเอง และผู้อื่นเพื่อสะท้อนผลความคิดอย่างลุ่มลึก เป็นต้น การจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้แสดงถึงการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากผลงานและความคิดเห็นของผู้เรียนได้รับการยอมรับ เกิดการเรียนรู้อย่างคงทน สามารถนำความรู้ ประสบการณ์จากการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดให้เชื่อมโยงสู่ความรู้ใหม่ สร้างความมั่นใจในการแสวงหาความรู้และนิสัยรักการอ่าน ผู้เรียนวางแผนการอ่านและกำหนดเป้าหมาย ตั้งคำถาม หาความสัมพันธ์ของประเด็นจากเรื่องที่อ่าน สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (เนาวนิตย์ สงคราม, 2556; Dewey, 1963; Bonwell&Eison, 1991)

2.3 ขั้นการอ่านอย่างมีส่วนร่วม ผู้เรียนฝึกอ่านอย่างมีส่วนร่วม จากการฝึกอ่านแล้วขีดเส้นใต้เหตุผล วงกลมล้อมรอบใจความสำคัญ ซึ่งแสดงออกถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับบทอ่าน ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการประมวลผลภายใน เปรียบเทียบ แยกแยะข้อมูล ระดมความคิดแสดงความรู้และความคิดด้วยการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น และได้ใช้กระบวนการเดียวกันนี้กับบทอ่านที่ตนค้นคว้ามาทำให้ผู้เรียนเกิดความผูกพันกับบทอ่านมากยิ่งขึ้นผู้เรียนมีข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจเลือกแนวคิดในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สอดคล้องกับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 และทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม (จิราภรณ์ พานิช, 2555; เนาวนิตย์ สงคราม, 2556; Maslow, 1943; Roger, 1959; McLeod, 2015; Dweck, 2016)

2.4 ขั้นสะท้อนผลและประเมินการอ่าน จัดลำดับ เขียนแผนภาพความคิด อภิปรายกลุ่มย่อย และอภิปรายกลุ่มใหญ่หน้าชั้นเรียนสอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยมและแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (เนาวนิตย์ สงคราม, 2556; Pavlov, 1927; Skinner, 1938; Dewey, 1963; Bonwell&Eison, 1991)

2.5 ขั้นสร้างสรรค์ความรู้จากการอ่านสูงงานเขียนและการนำไปใช้ เขียนความคิดออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผู้เรียนได้แสดงความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์การทำงานกลุ่มและการสื่อสาร ซึ่งเป็นทักษะในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎี และยังช่วยพัฒนาความคิดของผู้เรียนให้ลึกซึ้งและกว้างไกล จากการสังเคราะห์ทฤษฎีและแนวคิดที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนเรียนรู้ 5 ขั้นตอน มาจากหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีพุทธินิยม ทฤษฎีมนุษยนิยม ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลลา ศาสตร์สุภาพ (2549) ที่วิจัยเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการตูนกับการสอนปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของฉลอง รัตนพงษ์ (2557) ที่ได้พัฒนารูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ยุทธวิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทและแผนภูมิความหมายเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถนำไปใช้ส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนได้ เพื่อให้การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกบรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีบทบาทในการดำเนินการดังนี้

1.1 **ผู้บริหารสถานศึกษา** ก่อนการใช้รูปแบบฯ ผู้บริหารต้องสร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้ผู้สอนได้เห็นถึงความสำคัญของการอ่านและการเขียน การเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้ตามบริบททางการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป ชี้แจงความสำคัญ ปลูกเร้าให้ผู้สอนเกิดความสนใจในการพัฒนาการอ่านและการเขียนให้ผู้เรียน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ ระหว่างการใช้รูปแบบฯ ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบาย มาตรการ กิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ให้ทุกฝ่ายรับบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านการเขียนเพิ่มขึ้นจากการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก เอื้ออำนวยในการสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย มีทรัพยากรการเรียนรู้หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย เป็นต้น และหลังการใช้รูปแบบฯ ผู้บริหารต้องติดตามผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกต่อไป

1.2 **ผู้สอน** ก่อนการใช้รูปแบบฯ คุรุศึกษารายละเอียดจากคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก ทดลองนำไปใช้จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จนเข้าใจวิธีการและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ระหว่างการใช้รูปแบบฯ มีการปรับพื้นฐานความรู้ความสามารถให้แก่ผู้เรียนในการปฐมนิเทศก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก และผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมสร้างความเข้าใจหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการวัดประเมินผลที่มุ่งเน้นการวัดพัฒนาการการเรียนรู้และนำผลการเรียนรู้ของผู้เรียนรายบุคคลมาใช้พัฒนาการเรียนรู้ ควรให้ความสำคัญกับแนวคิดในแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกสามารถปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามความต้องการของผู้เรียนเพื่อความเหมาะสมสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ใช้ประสบการณ์ และเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายแปลกใหม่ตลอดเวลาซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้และบริบทของผู้เรียน การแบ่งกลุ่มผู้เรียนควรใช้กิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน สนใจ ส่งเสริมความสามารถในการทำงานร่วมกันโดยสมาชิกกลุ่มละความสามารถเพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ใกล้เคียงชีวิตจริงมากที่สุดและส่งเสริมการพึ่งพาอาศัยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน การวัดและประเมินผลกระทำอย่างต่อเนื่องตามสภาพจริงเพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน กระตุ้นเร้าให้ผู้เรียนสนใจ เน้นกระบวนการคิดพิจารณาหาเหตุผลและประเมินสิ่งที่อ่านเป็นผลทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในข้อมูลและการตัดสินใจมากยิ่งขึ้น ใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ จากผลงานที่ผู้เรียนสร้างสรรค์ขึ้นแสดงถึงความตั้งใจ การใช้จินตนาการซึ่งทำให้ได้นวัตกรรมที่เกิดจากการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ เป็นที่ยอมรับและมีความสุขในการเรียนรู้ มีแรงบันดาลใจในการแสวงหาความรู้ต่อไป เน้นการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม การร่วมอภิปรายซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาจากการอ่านเชิงรุกเพิ่มขึ้น ขยายความรู้และได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ เคารพและยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น นำแนวคิดที่ได้รับมาประยุกต์เป็นแนวคิดของตนเอง เน้นการสื่อสาร ซึ่งเป็นการแสดงผลจากการอ่านเชิงรุกถ่ายทอดผ่านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และการนำเสนอ ทำให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามศักยภาพ คิดค้นเทคนิควิธีการเรียนรู้และกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก 5 ขั้นตอน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยยึดหลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ เน้นการวิเคราะห์ผู้เรียน การใช้วิธีการที่หลากหลาย และการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้สอนเตรียมข้อมูลป้อนกลับเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นที่ปรึกษาและคอยช่วยเหลือผู้เรียนเมื่อเกิดความต้องการ หลักการใช้รูปแบบฯ ผู้สอนควรนำข้อมูลจากบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้มา

วิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงพัฒนา นอกจากนี้นำผลการจัดการเรียนรู้ไปแลกเปลี่ยนกับผู้สอนที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงรุกเช่นเดียวกันเพื่อปรับปรุงและหาแนวทางการพัฒนาต่อยอดในด้านต่างๆ เช่น กิจกรรม สื่อ การวัดและประเมินผล เป็นต้น จะช่วยให้การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.3 ศึกษาวิเคราะห์ ก่อนการใช้รูปแบบฯ กำหนดแผนปฏิบัติการนิเทศ จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก ให้ผู้สอนเข้าใจ แนะนำการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่างการใช้ศึกษานิเทศก์ สังเกตการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน เพื่อนำข้อมูลมาช่วยผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบฯ ศึกษาวิเคราะห์ ต้องนำผลการจัดการเรียนรู้มาใช้ในกรณีและกำหนดแผนการพัฒนาผู้สอน ทำให้ผู้สอนสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับการประเมินการอ่านและการเขียนในระดับชาติและระดับนานาชาติต่อไป

1.4 ผู้เรียน ก่อนใช้รูปแบบฯ ต้องให้ความร่วมมือในการเรียนรู้ โดยมีปฏิสัมพันธ์กับบทอ่านและกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความรับผิดชอบ นำตนเองสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ ระหว่างการใช้รูปแบบฯ ผู้เรียนต้องฝึกความสามารถในการอ่านและการเขียนด้วยตนเองฝึกหัดมากขึ้น ได้แก่ การอ่านจับใจความสำคัญ การสรุปความ การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงความคิดเห็น การเขียนโครงเรื่อง การเขียนย่อหน้า เป็นต้น และให้ความร่วมมือในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น หลังการใช้รูปแบบฯ ผู้เรียนต้องนำผลการเรียนรู้มาใช้แก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของตนเอง ค้นคว้าเพิ่มเติม พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกพบว่าสามารถส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุก และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี แต่รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกนั้นต้องอาศัยผู้สอนเป็นผู้จัดการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ภายในห้องเรียน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในอนาคตที่มุ่งเน้นการเรียนรู้รายบุคคลเป็นหลัก จึงต้องมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกออนไลน์โดยผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในลักษณะแอปพลิเคชันและอินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคลสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ตามศักยภาพและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ตามความต้องการของผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก 5 ขั้นตอน ควรมีการใช้อินเทอร์เน็ตในทุกขั้นตอนเพื่อสร้างแรงจูงใจและท้าทายในการปฏิบัติกิจกรรมการอ่านเชิงรุก มีการใช้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ให้ผู้เรียนโดยทันที มีการเสริมแรงอย่างต่อเนื่อง มีแบบฝึกหัด เกม และคำแนะนำในรูปแบบต่างๆ มีพื้นที่แสดงความคิดเห็นและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิดและผลงานกับผู้อื่นเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงงานเขียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ตอบสนองต่อบริบททางการเรียนรู้ของผู้เรียนในอนาคต สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพคนไทย Thailand 4.0 มุ่งสู่การพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตต่อไป

รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและ
ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
Active Reading Instruction Model to Enhance Active Reading and Creative Writing Abilities
of Secondary School Students.

หลักการ

จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นกระบวนการคิดขั้นสูง เน้นการเรียนรู้ที่มีความหมาย สร้างแรงจูงใจและการเสริมแรงทางบวก ใช้ข้อมูลสะท้อนกลับในการปรับปรุงการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ดำเนินกิจกรรมเป็นขั้นตอน กระตุ้นด้วยคำถามปลายเปิด เน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและ
ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. การออกแบบการจัดการเรียนรู้
2. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

ปัจจัยสนับสนุน

การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้ ทักษะพื้นฐาน การเรียนรู้ร่วมกัน และสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

ทักษะพื้นฐาน

ผู้เรียนต้องมีทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ คิดวิเคราะห์ที่มีเหตุผล การเชื่อมโยงความรู้อย่างมีความหมาย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความคิดสร้างสรรค์เชิงบวก

ผู้สอนต้องมีทักษะการให้ข้อมูลย้อนกลับ การใช้คำถามกระตุ้นการคิด กลยุทธ์ส่งเสริมการเรียนรู้ และการเสริมแรงทางบวก

การวัดและประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก

1. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงรุก
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2546). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2554, มิถุนายน-ตุลาคม). รูปแบบการสอนการฝึกหัดสืบสอบ: เรียนรู้ภาษาไทยจากการค้นพบ.

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 9(5-17):2.

- ทศนา เขมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2556). *รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญมาศ ต้นเสถียร. (2544). *การใช้วิธีอ่านเรื่องเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำกว่าระดับเฉลี่ย* โรงเรียนสะอาดเดิมนวิทยา จังหวัดชุมพร. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. วิชาการสอนภาษาไทย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- เนาวนิตย์ สงคราม. (2556). *การสร้างนวัตกรรม: เปลี่ยนผู้เรียนให้เป็นผู้สร้างนวัตกรรมจากงานวิจัยสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประดับ จันทร์สุขศรี. (2552). *คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทยคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์เรียงความ ย่อความและสรุปความ ช่วงชั้นที่ 2 – ช่วงชั้นที่ 4*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). *การพัฒนาการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2560). *บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 5 : กระบวนการคิดและการเขียนร้อยแก้ว*. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สดศรี-สถิตย์ วงศ์
- ศุภวรรณ เล็กวิไล. (2539). *การพัฒนารูปแบบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยกลวิธีการเรียนภาษาโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. (ดุษฎีนิพนธ์ ค.ด. หลักสูตรและการสอน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *ผลการประเมิน PISA 2013 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1. (2552). *รายงานผลการบริหารจัดการ การใช้ หลักสูตรสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 และการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. นครปฐม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) ฉบับสรุป*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวอนกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ.
- สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์. (2554). *ทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
- สุวิทย์ มูลคำ อรทัย มูลคำ. (2558). *21วิธีการจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- อัจฉรา ชีวพันธ์. (2547). *กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อำนาจ พานิช และคนอื่นๆ. (2543). *ภาษาและหลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Anderson, N. J. (1999). *Exploring Second Language Reading Issues and Strategies*. Mason, Ohio :CengageLearning.
- _____. (2003). *Active skills for reading student book3*. Singore: Heinle.
- Ausubel, D.P. (1963). *The psychology of meaningful verbal learning*. New York: Gruner& Stratton.
- Bloom, B.S. (1972). *Taxonomy of Education Objectives, the Classification of Education Goals Handbook I : Cognitive Domain*. New York: David Mckay.
- (1974). *Taxnomy of Education Objectives*. New York: David Mckay.
- Bonwell, C.C.&Eison J.A. (1991). "Active Learning: Creating Excitement in theClassroom." *ERIC Digest*. Washington D.C.: ERIC Clearinghouse on Higher Education.
- Bruner, J. (1983). *Child Talk : Learning to Use Language*. New York: Holt,Rinehart, & Winston.
- Carrell, P. L. (1983). Background knowledge in second language comprehension. *Languade Learning and communication*.
- Dale, Edgar. (1963). *Audio - Visual Methods in Teaching*. 2th ed. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Dewey, J. (1983). *Experience& Education*. New York: Collier.
- Dick W., & Carey, L. and Carey, J.O. (2005). *The Systematic Desingn of Instruction*. 5th ed.New York: Addison- Wesley, Longman.
- Ennis.R.H. (1996).*Critical thinking*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Framework for 21st Century Learning. Retrieved on 30 November 2015, from.[http://www.21st CenturySkills.org.pdf](http://www.21stCenturySkills.org.pdf).
- Joyce, B., Weil, M., and Calhoun, E. (2009). *Models of Teaching*. 8th ed. New York: Allyn& Bacon.
- Maslow, Abraham. (1970). *Motivation and Personality*. New York: Harper and RowPublishers.
- Piaget, J. (1969). *The Psychology of Intelligence*.Paterson : Little field, Adams.